

ที่ ๖/๑๓๓๓๕
๒๔๘๑

ข้อบังคับทหาร

ว่าด้วยการแสดงความเคารพสำหรับพลเรือน

ความมุ่งหมาย

ข้อ ๑. การแสดงการระด้วยการเคารพเป็นธรรมเนียมและจรรยาอันดีงาม ย่อมเป็นเครื่องปลูกฝังความสามัคคี และทวีความผูกพันให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงาน ซึ่งรับราชการร่วมอยู่ในวงการของ ทหารด้วยแล้ว การแสดงความเคารพ ก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น จึงตราข้อบังคับไว้เพื่อ เป็นทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

วิธีแสดง

ข้อ ๒. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงาน ให้แสดงความเคารพตาม

ความเคารพ

วิธีดังนี้

* (๑) แต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนด

ก. สวมหมวก ให้ทำวันทยหัตถ์ ทั้งเวลาอยู่กับที่ และเคลื่อนที่

ข. ไม่สวมหมวก สำหรับเสมียนพนักงานและคนงานอยู่กับที่

ให้ทำท่าตรง ถ้าเคลื่อนที่ให้ทำเลขวา (ซ้าย) ไปทางผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพ สำหรับ สำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือนตำแหน่งชั้นสัญญาบัตรให้ทำการเคารพด้วยวิธี ก้มศีรษะ

(๒) ชายแต่งเครื่องลำลองให้ทำการเคารพตามประเพณีนิยม

* (๓) หญิงเมื่อไม่ได้แต่งเครื่องแบบ ให้ทำการเคารพตามประเพณี นิยมใน (๒) และ (๓) นั้น ถ้าอยู่ในแถวหรือในบริเวณ โรงงานให้ทำความเคารพด้วยวิธี ยืนท่าตรง

* ข้อ ๒. (๑) และ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๔๒๑/๓๓๑๒๓ ลง ๑๓ ก.ย. ๘๔

ข้อ ๓. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงาน ต้องแสดงความเคารพ
ต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ผู้หรือสิ่งซึ่งต้อง
ทำการเคารพ

- (๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- (๒) สมเด็จพระบรมราชินี
- (๓) สมเด็จพระราชชนนี
- (๔) รัชทายาท
- (๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ
- (๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- (๙) นายกรัฐมนตรี
- (๑๐) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- (๑๑) ผู้บังคับบัญชาของตน
- (๑๒) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- (๑๓) พระศพและอัฐิพระบรมวงศ์
- (๑๔) ศพซึ่งมีกองทหารเป็นเกียรติยศ
- (๑๕) ธงประจำกองทหาร
- * (๑๖) ธงประจำกองยุวชนทหาร
- * (๑๗) ธงประจำกองลูกเสือ
- (๑๘) ธงชาติ ในขณะที่ชักขึ้นลงประจำสำนักงานของรัฐบาล ธง-

หมายยศนายพลหรือตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการทหารขึ้นไป และธงราชนาวี ใน
ขณะทำพิธีชักขึ้นลง

* ข้อ ๓. (๑๖) (๑๗) เพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๕๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒

(๑๙) ชงมหาราช ชงราชินี ชงเขวราชและชงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือชัก
ขึ้นลง

(๒๐) อนุสาวรีย์รูปบุคคล ขณะเมื่อรัฐบาลมีงานฉลอง

(๒๑) พลเรือนต่อพลเรือน หรือพลเรือนต่อทหาร

เคารพก่อน
และหลัง
โอกาสที่แสดง
ความเคารพ

ข้อ ๔. ผู้มีตำแหน่งต่ำ ต้องทำการเคารพผู้มีตำแหน่งสูงก่อนผู้มีตำแหน่งสูง ต้อง
ทำการเคารพตอบ ถ้าตำแหน่งเสมอกัน ต้องทำการเคารพซึ่งกันและกัน โดยไม่เกียจจน
ข้อ ๕. เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะต้องทำการเคารพตามข้อ ๓. เข้าไปในสำนักงานหรือ
โรงงานให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ถ้าเข้าไปในสำนักงาน ให้ผู้ที่อยู่ในสำนักงานนั้นทำการเคารพโดยลำพัง

(๒) ถ้าเข้าไปในโรงงานหลังใด ซึ่งเป็นเวลาที่คนงานกำลังทำงานอยู่ ให้
ผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ โรงงานหลังนั้นทำการเคารพแต่ผู้เดียว

(๓) เมื่อมีการสนทนาหรือสอบถามข้อความใดๆ ซึ่งกันและกัน ให้ผู้มี
ตำแหน่งต่ำยื่นสนทนาในท่าตรงจนกว่าจะได้รับอนุญาต

ส่วนนอกสำนักงานหรือโรงงาน ให้ทำการเคารพโดยลำพังตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ ๒.

การรับเคารพ
ถอดหมวก

ข้อ ๖. เมื่ออยู่ด้วยกันหลายคน ผู้มีตำแหน่งสูง เป็นผู้รับเคารพแต่ผู้เดียว

เคารพไม่ได้

ข้อ ๗. ข้าราชการกลาโหมพลเรือน และคนงาน แต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการ
กำหนด และสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเคารพแก่ผู้ใดมิได้

เคารพสถานที่

ข้อ ๘. เมื่อเข้าไปในพระที่นั่ง โบสถ์ วิหาร ที่ว่าการหรือเคหะสถาน เพื่อเคารพ
ต่อสถานที่นั้น ให้ถอดหมวก

เคารพเมื่อได้ยิน
เพลงเกียรติยศ

ข้อ ๙. เมื่ออยู่ร่วมสถานที่ ซึ่งมีการบรรเลงเพลงเป็นเกียรติยศต้องทำการเคารพจน
กว่าจะสิ้นเพลงเคารพนั้น

เริ่มและเลิกเคารพ

ข้อ ๑๐. การเคารพให้เริ่มและเลิกดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผ่านให้เริ่มกระทำ ในระยะห่างที่เห็นได้ชัดและ ก่อนที่จะผ่านประมาณ ๓ ก้าว เลิกทำการเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๒) เมื่อเข้าไปหา ให้เริ่มทำการเคารพก่อนถึงผู้หรือสิ่ง ซึ่งต้องเคารพประมาณ ๓ ก้าว เลิกทำการเคารพเมื่อได้รับอนุญาตหรือเสร็จกิจแล้ว

(๓) เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพเข้ามายังบริเวณที่ตนอยู่ ให้ เริ่มและเลิกทำการเคารพในโอกาสอันควร

ข้อ ๑๑. ให้ผ่อนผันการแสดงความเคารพดังนี้

การผ่อนผัน

(๑) ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานแต่งเครื่องแบบ ซึ่งทางราชการกำหนดและสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเพื่อไหว้พระก็ได้ หรือ ถ้าไม่สามารถทำการเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ได้ ในเวลาอยู่กับที่ให้ทำท่าตรง ใน เวลาเคลื่อนที่ให้ทำแลขวา (ซ้าย)

แสดงความเคารพ

(๒) เมื่อสนทนากับผู้มีตำแหน่งสูงกว่าตน ไม่ต้องทำการ เคารพผู้มีตำแหน่งต่ำกว่าผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย แต่ถ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระราชชนนี และรัชทายาท ไม่ต้องทำ การเคารพแก่ผู้ใด นอกจากพระองค์นี้

(๓) เวลาอยู่บนยานพาหนะให้ทำการเคารพโดยนั่งหรือยืนอยู่ บนยานนั้นได้แต่ต้องสำรวมอิริยาบถขณะเคารพให้สมควร

(๔) แถวกำลังเดินตามสบายหรือวิ่ง ไม่ต้องบอกทำการเคารพ

(๕) เวลากำลังปฏิบัติหน้าที่ อันเกี่ยวกับเครื่องจักร เครื่องยนต์ ซึ่งถ้าละหน้าที่นั้น อาจเกิดอันตราย หรือเสียหายแก่การทำงานขึ้นได้ ก็ไม่ต้องทำการ เคารพ ถ้าต้องตอบคำถามให้นั่งหรือยืนอยู่ในท่าซึ่งกำลังทำงานนั้นๆ

ข้อ ๑๒ เมื่ออยู่ในโอกาสต่อไปนี้ ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด

โอกาสที่ไม่ต้อง

(๑) กำลังเล่นกีฬา

ทำการเคารพ

(๒) อยู่ในที่ชุมนุมซึ่งต้องการความสงบ

(๓) เจ็บป่วยอาการสาหัส

(๔) แยกหามของหนัก

(๕) กำลังรับประทานอาหาร

(๖) มีหน้าที่ต้องประจำในขบวนหรือพิธีใด ๆ

(๗) กำลังขับขี่ยานพาหนะหรือสัตว์พาหนะเคลื่อนที่ตามลำพังในที่คับขัน หรือเมื่อกำลังขับขี่ยานพาหนะในความควบคุม
ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พ.อ. พรหมโยธี

สั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ ม.ค. ๘๑